

RAZMAŽENA GENERACIJA

Naslov izvornika:

The Spoilt Generation

Why restoring authority will make our children and society happier

First published in Great Britain in 2009 by Piatkus

Copyright © 2009 by Aric Sigman

Copyright © za hrvatsko izdanje Ostvarenje d.o.o.

Prijevod: Mara Ivančević, Davor Stančić

Lektura: Natalija Štimac

Obrada i prijelom: Ostvarenje d. o. o.

I. izdanje: travanj, 2010.

Nakladnik:

OSTVARENJE d. o. o.

Ivana Lackovića 6

Velika Mlaka 10408

tel/fax: 01 62-55-314, 62-55-751

<http://razvojdjece.crolink.net>

<http://prirodniporod.crolink.net>

ostvarenje@hi.htnet.hr

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 7355290

ISBN 978-953-306-005-7

Sadržaj

Zahvale	v
Uvod	vii
Mali carevi: Njihov uspon na prijestolje	1
Prijatelj ili Führer	9
Zločin i kazna	29
PC roditeljstvo	47
Delegirano roditeljstvo	59
Čekaj dok ti se majka vrati kući!	79
Restrukturirana jedinica	99
Obitelj s troje roditelja	107
Razmaženi za izbor	123
Pretjerano hvaljenje	135
Vražja sirutka	147
Skidanje cara s prijestolja	159
Reference	167
Indeks	181

Zahvale

Želio bih zahvaliti svojoj literarnoj agentici Sari Menguc što me je poticala i vjerovala u potrebu za ovom knjigom. Gill Bailey i Anne Lawrance što su od početka uvidjele da postoji knjiga koju treba napisati i rasprava koju treba provesti. Svojoj urednici Anne Lawrance što mi je omogućila da napišem knjigu koja nadilazi granice vodiča za odgoj djece, a čija mi je objektivnost i dobro procjenjivanje omogućilo da knjigu završim na vrijeme. Urednici izdavača Anne Newman koja je bila ustrajna u dokazivanju da ovo što sam napisao ima smisla. Mome bratu Karlu, odanom ocu, s kojim sam vodio brojne korisne telefonske rasprave dok sam pisao ovu knjigu. Brojnim odraslim osobama i djeci koje sam upoznao u inozemstvu i koji su mi dali jedinstveno viđenje ove teme. I mojoj supruzi Katy, koja me je poticala da stavim na papir sve što smo o ovoj temi raspravljali satima i satima... i zatim provodili još više vremena raspravljajući o tome što zapravo trebam napisati.

Uvod

Oscar Wilde jednom je izjavio: „Svi prekrasni ljudi, kojima se divim, razmaženi su. To je tajna njihove privlačnosti.“ Ipak, da je Wilde sada živ, mogli bismo ga vidjeti kako odbacuje ovo svoje mazohističko tumačenje „prekrasne privlačnosti“ i prednost daje manje tolerantnom klasiku o kojem se raspravlja tijekom večere: „Ljubav je dječak, kako je pjesnik nazva, zato odbaci šibu i razmazi dijete“. Možda bi ga se čak moglo nagovoriti da napiše sarkastičan vodič za roditelje.

Danas proces socijalizacije djece i mladih osoba nailazi na velike probleme, nametanje autoriteta suočava se s velikim poteškoćama, a za sve navedeno djelomična krivnja leži i u tome što smo nesposobni razlikovati autoritet i autoritarnost. Mnogo je lakše i suvremenije ulagivati se „kulturi mladih“, a tolerancija je postala sveopći duh vremena. Zavladao je kukavički i neprincipijelni manjak kulturološke i političke volje da se spoznaju i riješe ovi problemi. Rekao bih da je ovo stanje užasnije i od same razmažene djece.

Moji stavovi o ovom problemu rezultat su neuobičajenog spajanja osobnog i profesionalnog iskustva. Imam četvero djece, a kako sam sâm sebi poslodavac, s njima provodim mnogo vremena (kao i s tuđom djecom), što mi svakodnevno omogućuje praktično poimanje roditeljstva. Ne kažem to kako bih uljepšavao svoju samostalnost u radu, već kako bih pojasnio da moje razumijevanje djece nadilazi akademsko znanje. Također putujem. Ovisnost o antropologiji ulice vodila me je diljem svijeta, uz ostalo, i na mjesta poput Sjeverne Koreje, Malija, Tonga, Mianmara, Bornea, Laosa, Irana, Vijetnama, Bolivije, Burkine Faso, dalekog istočnog Sibira, Sumatre, Južne Koreje i Kambodže. Premda neformalan, ovakav pristup razumijevanju djece, roditeljstva i društva neprocjenjivo je vrijedan.

Upoznao sam se s univerzalnim obrascima, što me je uvjerilo da postoje neki temeljni principi koji koriste djetetu i njegovu razvoju, a nadilaze vrijeme i prostor te nisu ovisni o ćudljivoj modi.

Dan sam proveo, na primjer, u Sarawank Borneu s grupom sedamnaestogodišnjaka koji su unovačeni u malezijsku vojnu službu za Program Latihan Khidmat Negara (PLKN). Osim što ondje njeguju domoljublje, tijekom tromjesečne službe nastoje im usaditi duh brige za društvo i volonterizam, potiču razvoj „pozitivnih karakteristika“ mladih ljudi i pri tome se naglašava potreba služenja zajednici i građanska odgovornost. Ovo iskustvo potaknulo me na razmišljanje o ponašanju druge polovice čovječanstva. Njihovo obraćanje sa „Oprostite, gospodine“ činilo mi se jednako egzotično kao i činjenica da su neki njihovi bliski preci bili lovci na glave (u njihovim selima vidio sam osušene glave kako vise uokolo). Ovi mladi ljudi poštuju me samo zato što sam odrasla osoba i ljudsko biće, i ništa od navedenog nije mi se činilo izvještačenim. Dok sam šetao stazom, neusiljeno su se micali u stranu kako bi me propustili. Rukovali su se sa mnom, smiješili se, kao da su zaista istinski zadovoljni što me vide.

Moja svakodnevna antropološka istraživanja kod kuće jednako su informativna. Živim u Brightonu, britanskoj inačici San Francisca-Amsterdama. Ovaj teren za sociološka istraživanja je prava Dolina velikog rasjeda (Rift Valley) dječje evolucije koja promatraču daje na uvid sve zamislive strukture obitelji i odgojnih stilova.

Konačno, živim već dovoljno dugo da mogu zlatno doba lakog življenja i blagosti usporediti s nekim drugim vremenima. Ipak, danas smatram da su naša djeca – „siročad slobode“ – i da se guše našom tolerancijom.

Način na koji odgajamo svoju djecu, i kakva ona postaju zbog tog našeg odgoja, ima dalekosežne posljedice. Čitajući novinske naslove i rasprave o stanju u kojem se nalazimo, moguće je sve češće slijediti manjak autoriteta što ga roditelji daju svojoj djeci, kao i sve veći nedostatak autoriteta kod odraslih osoba u društvenoj zajednici koje bi također trebale socijalizirati našu djecu. Ukidanjem ograničenja i odustajanjem od autoriteta mi, odrasli smo, čini se, pogriješili tako što smo vlastitoj djeci oduzeli osnovne oblike podrške.

Ova će nam knjiga, nadam se, pomoći da hodamo uzdignute glave, tako što ćemo pomoću nje prestati bježati od autoritetnog roditeljstva i time obrnuti suvremenu praksu odmicanja od autoriteta.

Obrazac razmaženosti počinje kod kuće, od roditelja. Roditeljska je *dužnost* pokušati odgojiti djecu tako da budu sposobna za život. Ako prihvaćamo da živimo u društvu, moramo prihvatiti i to da odgoj djeteta nije tek stvar osobnog stila. Odgovorni smo ne samo podizati djecu kako bismo zadovoljili sebe već i kako bi drugi bili njome zadovoljni. U većini društava diljem svijeta loše roditeljstvo, koje je uzrok djetetova lošeg ponašanja, na neki je način stigmatizirano, roditelje se proziva na odgovornost i u njih se izaziva sram, a sve to djeluje kao samoregulirajući mehanizam društva. Stoga, zašto bismo se poštadjeli osude ako je donesena zbog najvažnije uloge na svijetu?

Ali nemaju samo roditelji ključnu ulogu u procesu socijalizacije djece. Djedovi i bake, učitelji i tvorci politike, svi oni trebaju biti dio iskrenog i bezuvjetnog ispravljanja sadašnjeg stanja, redefiniranja naših uloga i zajedničkog stvaranja jedinstvenijeg pristupa. Budemo li radili na ovaj način, odgajat ćemo djecu koja se ljepše ponašaju i koja su *sretnija*, djecu koja će se, osim toga, osloboditi reputacije pripadnosti razmaženoj generaciji.

Jedan

Mali carevi: Njihov uspon na prijestolje

Rastući osjećaj u djece da imaju prava

Svatko stariji od četrdeset godina tko ustvrdi da su današnja djeca razmaženija od prijašnjih generacija ima velike šanse da bude proglašen sredovječnim te da nije u doticaju s današnjom djecom. U pomoć se prizivaju povjesničari kako bi nas podsjetili: „To nije ništa novo... zaista moraš pročitati još malo povijesti, stari moj“. Svima nam je udobnije kada se predamo intelektualnoj lijenosti i naslonimo na dobro poznate fraze poput „povijest se ponavlja“ i „nema ništa novo pod suncem“. Ovaj neprikladni dokaz stalno se citira, a najbolji primjeri se neosporno pripisuju velikanima od Aristofana, Sokrata, Platona do Petra Pustinjaka – svi oni služe kao pot pourri drevnom omalovažavanju: „Današnja djeca vole luksuz. Loše se ponašaju, prkose autoritetu, pokazuju nepoštovanje prema starijima... Više se ne ustaju kada odrasli uđu u prostoriju. Suprotstavljaju se svojim roditeljima, brbljaju u društvu, proždrljivo gutaju za stolom, sjede prekriženih nogu i tiraniziraju svoje učitelje“. (Peto stoljeće pr. n. e.) Zvuči poznato? Čitajte dalje...

„Današnja mladež ne misli ni na što drugo osim na sebe. Nemaju

poštovanja prema roditeljima ili starijima. Razdražljivi su ako ih se na bilo koji način ograničava. Razgovaraju kao da samo oni sve znaju, a ono što mi smatramo mudrim za njih je glupost. Djevojke su previše izravne, neskromne i neženstvene u izražavanju, ponašanju i odijevanju.“ Nije li ovo dovoljno da nas uvjeri kako su drevni filozofi bili jednako katastrofični kao i komentatori današnje kulture? „Djeca su sada tlačitelji, a ne sluge svojeg kućanstva. (. . .) Ja ne vidim nikakvu nadu u budućnost našeg naroda ako će ovisiti o današnjoj lakomislenoj mladeži, sigurno je da su svi mladi neopisivo bezobzirni. Kada sam ja bio mlad, učili su nas da budemo diskretni i da poštujemo starije, ali današnja mladež je pretjerano mudra [bez poštovanja] i razdražljivi su ako ih se ograničava.“ (Hesiod, osmo stoljeće pr. n. e.).

Bilo bi lako ovdje prekinuti raspravu jer, naravno, „povijest se ponavlja“ i „nema ništa novo pod suncem“, ali ja vjerujem da naša djeca sada stvaraju povijest i da se na ovoj pozornici ponavljajućih izvedbi pojavljuje nova kulisa.

Usput, niz razmaženih generacija može dovesti do entropije – neizbježnog i nezaustavljivog propadanja sustava ili društva. Čitava carstva urušavala su se zbog razmaženosti.

Znanost o razmaženosti

Prve stvari koje nam padaju na pamet kada razmišljamo o razmaženoj djeci su previše materijalnih dobara i bucmaste, neumjerene, prave lijenčine koje su previše izbirljive i kojima je dostupna nezdrava hrana. Naravno, sve je to u načelu istina kada govorimo o našoj djeci. Ona su, ako govorimo o materijalnim dobrima i masnim ubrusima, bogatija i deblja nego ikada prije, rođena u vrijeme pretjeranog rasta tržišta, njihovi roditelji često imaju dvostruko veća primanja i mogućnost podizanja kredita u iznosu za koji njihovi bake i djedovi nisu nikad ni čuli. Ako je tako, nemogućnost daljnjeg kreditiranja i ekonomska kriza uskoro će okončati ovaj posljednji nalet razmaženosti.

Ali većina nas već zna da je ovo samo mali dio slike. Sasvim je moguće da dijete bude debelo i bogato, a ipak ne i razmaženo. No mogućnost da dijete ima sve tri karakteristike još je veća. To se događa i u zabačenim krajevima i u inozemstvu: prema studiji filipinskog Instituta za razvoj iz 2008. godine, Filipinci koji rade u inozemstvu su roditelji „generacije instant zabave i razmažene djece“. Roditelji obično obasipaju djecu materijalnim, luksuznim predmetima poput mobilnih telefona, pokušavajući im tako nadoknaditi svoju odsutnost iz obitelji, a dobar akademski uspjeh svoje djece koriste kao mjerilo pozitivnog učinka vlastite emigracije. „Ali duboko unutra postoji osoba koja pokušava potražiti smisao sebe“.¹ Ironično, razmaženost je često rezultat *deprivacije* – pogotovo manjka roditeljske pažnje – materijalizam je mamac kojim smo nasamareni, a često ga koriste roditelji koji su manje angažirani tako što njime prikrivaju svoj roditeljski neuspjeh. Također, puno je lakše pokazati materijalna dobra i obilje novca ili čak kartice kao nešto što je razmazilo djecu nego zagristi u apstraktnije pojmove kao što su kontakt očima između roditelja i djece ili pažnja.

Za razliku od suvremenih tema kao što je „samopoštovanje“, postoji jako malo studija ili nepobitnih činjenica koje bi nam pojasnile što je to „razmaženo dijete“. To se događa djelomice i zato što je ovaj pojam postao nepoželjan, pa je loše ili razmaženo ponašanje često preimenovano u „manjak odgovarajućih socijalnih vještina“. Osobno volim zaokružiti ovaj pokušaj definiranja razmaženog: razmaženo dijete je dijete s osjećajem prava – „Ja zaslužujem sve što poželim“ – dijete s manjkom empatije i sućuti, dijete koje je više zainteresirano za sebe nego za druge.

Uz to uviđam još jednu dimenziju koja pojačava njihov osjećaj da imaju prava na sve: to je sve veće očekivanje da im se bez odgode udovoljava. Drugi način da se ovo opiše jest smanjenje „impulsa kontrole“ naše djece. Danas je rijedak slučaj da dijete nešto želi, ono i *očekuje* da to što želi dobije, čak i brže nego prije. Možda možemo reći da je ovakvo ponašanje rezultat klikni-vidi i klikni-kupi kulture življenja u eri modernih tehnologija, ali ovakvo ponašanje postaje sve učestalije i zbog velikih promjena u roditeljstvu, poimanju društvenih vrijednosti i u zakonodavstvu. Naravno, svako dijete se rađa sebično i središte je vlastitog svijeta, i bez obzira na to je li ono

sin Sokrata ili Paris Hilton ili je kći vodoinstalatera Joa, mi kao roditelji moramo oblikovati i socijalizirati te duše, oblikovati njihove vrijednosti i usmjeravati ponašanje tih naših plemenitih divljaka koji možda ne misle o osjećajima drugih ljudi i čije ponašanje služi samo zadovoljavanju njihovih osobnih potreba i užitaka. To se zove civiliziranje djece. Ali neke prepreke našim naporima su bez presedana.

Iz ovog nerazrađenog mentalnog ustroja prožetog osjećajem prava, emocionalnog podcjenjivanja i oslabljenim impulsom kontrole proizlaze sva stanja na koja se žalimo, a ona su sastavljena od činjenica i oblika od kojih su sastavljene bolesti društva. Ipak, veći dio slike razmaženog ponašanja stvara se na vrlo suptilnoj razini. Nijanse govora tijela, kao što je manjak ili odgoda kontakta očima, nepoštovanje modulacije glasa, pauza u reakciji može označiti duboku promjenu priznavanja ili poštovanja. Na malo bolje vidljivoj razini možda se nalazi manjak zahvalnosti na ulici, kada se djeca ne miču u stranu da odrasli prođu. Prečesto se planina mora maknuti s puta Malom Caru.

Danas se u raspravi o bilo kojem osjetljivom pitanju intelektualna kukavica uvijek poziva na uobičajenu mantru: potrebu za „donošenjem zaključaka na osnovi dokaza“. No, svaki istinski znanstvenik shvaća da iza realne politike dodjele sredstava za istraživanje i granice njihova intelektualnog geta po kojoj moraš nešto objaviti ako ne želiš nestati iz znanosti, leži neko ljudsko stanje, koje je često teško mjeriti i za koje se, da bismo donijeli neke zaključke, moramo poslužiti dobrom procjenom. Ne postoji način na koji bi se nedvojbeno „dokazalo“ da su djeca i mladi više razmaženi nego ranije, ali ako baš imate potrebu za diskusijom na temelju dokaza, postoji obilje dokaza na temelju indicija.

Ne trebamo neobrazovanost

Za početak, većina učitelja koji poučavaju već desetljećima govori da postoje značajne promjene nagore u smislu na koji djeca sebi daju za pravo i u načinu na koji uzimaju u obzir tuđe osjećaje – ili čak na koji su ih svjesni –

te u načinu ponašanja koji to prate. Na primjer, „razmažena djeca“ i ozbiljan utjecaj koji imaju na školu i društvo prvi su put bili tema govora glavnog tajnika Udruženja školskih direktora i rektora visokih škola na godišnjoj konferenciji 2008. godine. John Dunford smatra da roditelji nisu izvršili svoju obvezu nametanja osnovnih moralnih vrijednosti i prihvatljivog ponašanja svojoj djeci, napomenuo je da je prevelikom broju djece škola jedino mjesto na kojem im se postavljaju jasne moralne granice. Posebno je potrebno, rekao je Dunford, raditi na sprječavanju nepromišljenosti i lošeg ponašanja, uz istovremeno poučavanje djece da ne jedu rukama, već da rabe nož i vilicu. Zaključio je kako u današnje vrijeme, nažalost, moramo priznati da postoji potreba da se pomogne roditeljima da igraju svoju prirodnu ulogu i ponovno otkriju što to znači biti roditelj.

Sveučilište Cambridge je 2008. godine objavilo izvješće „Učitelji pod pritiskom“, u kojem se govori o sve većem broju osnovnoškolske djece koja izazivaju učitelje i u razredu potiču ispade. Postoji generalni uzorak neposluha kod kuće koji se prenosi u učionice, te se u izvješću navodi da postoji „visoko odobravajući“ oblik roditeljstva i nedostatak provođenja politike discipliniranja u školama koji su zajedno rezultirali time da je loše ponašanje učenika doseglo najvišu razinu do sada. Djeca koja se suprotstavljaju u stvari često imitiraju svoje roditelje, koji time što ne podržavaju učiteljeve disciplinske mjere, zapravo potkopavaju njegov autoritet. „Prije pet godina, učitelji iz osnovnih škola su za loše ponašanje učenika optuživali nedovoljno motivirajući kurikulum. Sada optužuju društvenu scenu koja se rapidno mijenja. Do polaska u školu mnoga od ove djece postala su stručnjaci za manipuliranje odraslim osobama.“ A onima koji mirno spavaju misleći da se spomenuto odnosi samo na niže razrede, vodeći istraživač naglašava: „Ovo se, u nekoj mjeri, ponavlja kroz sve društvene skupine...“²

Razlika između Sokratova sina i današnjeg djeteta jest u tome što se stari učitelj-filozof žalio na pokvarenjake koji su bili *pet puta* stariji od današnje razmažene generacije – tinejdžere i mlade ljude – dok se spomenuto izvješće odnosi na djecu u dobi od samo tri godine. Rana razina građanskog neposluha sada se širi na tržište mladeži ili, zapravo, na tržište djece u

pelenama. Jasan pokazatelj takvog trenda je izvještaj gradske policije o znatnom porastu silovanja i seksualnih napada u londonskim školama tijekom 2008/9. Njihove statistike pokazuju da su golema većina žrtava bila školska djeca mlađa od šesnaest godina, a svako treće bilo je mlađe od jedanaest godina.

Ova činjenica nagovještava jednu dodirnu točku. Od aristokracije do niže klase, naša djeca nisu razmažena samo u materijalnom smislu. Osjećamo da smo im dali jako puno u smislu zakonodavstva, prava, mogućnosti i iskustava. Zaista, površno gledano, društvo nikada ranije nije za djecu učinio tako mnogo. Ipak, osim što su zaštićena i što uživaju u pretjeranom blagostanju, naša djeca pate na načine koje nikada nismo mogli očekivati. Posljedice su mjerljive: od početka vođenja evidencije, trenutno imamo najveću stopu depresije u djece, vršnjačkih ubojstava, maloljetničkih trudnoća, pretilosti, nasilnog i društveno neprihvatljivog ponašanja te alkoholizma u djece prepubertetske dobi. Prema istraživanju UNICEF-a provedenom u dvadeset i jednoj industrijski razvijenoj zemlji – „Pregled blagostanja djece u bogatim zemljama“, (2007.) – ne postoji jasna uzročno-posljedična veza između bruto domaćeg prihoda po glavi stanovnika i blagostanja djece. Čak i prije recesije, kada su ekonomije Velike Britanije i SAD-a bile visoko rangirane, te dvije zemlje bile su na dnu većine tablica koje su prikazivale blagostanje djece. Britanska djeca su najnesretnija od sve djece na Zapadu i nalaze se u grupi onih koja su najmanje zadovoljna životom, opisana su kao „primjer zanemarivanja“.³ Nadalje, nedavno, ponovljeno istraživanje što ga je financirala vlada, provedeno kao završni dio studije koja je trajala dvadeset i pet godina, dokazalo je da su se brojni problemi mentalnog zdravlja udvostručili od 1970-ih godina. Jedno od desetero djece – što je više od milijuna – sada ima klinički prepoznatljiv poremećaj poput depresije, anksioznosti, anoreksije ili teške poremećaje u ponašanju. Milijuni djece pate od poremećaja mentalnog zdravlja „niže razine“ koji ne zahtijevaju dijagnosticiranje, ali mogu prouzročiti zabrinutost i takva su djeca izložena riziku da će se u školi suočiti s poteškoćama. Zanimljivo, u izvješću se napominje da bi jedino „uspostava dobrog odnosa dijete - roditelj, s najmanje jednim roditeljem“ mogla pomoći u smanjivanju tog rizika.⁴

Ovo su brojne pukotine koje su konačno dovele do pojma „Slomljene Britanije“ o kojem političke stranke i mediji vode beskrajne rasprave, dok i sami imaju okrvavljene ruke i dim se izvija iz pištolja kojim su pucali u svojim istraživanjima. Ista općenita tendencija pojavljuje se u svim razvijenim zemljama.

Smrt unutarnjeg roditelja

Čak i kada sve glasnije ponavljamo „stavite djecu na prvo mjesto“, zapravo uzmičemo od odgoja. Nekada smo puno više odgajali djecu. Način odgoja uvelike se promijenio tijekom nekoliko posljednjih desetljeća. Nešto što smo nekada radili nesvjesno i intuitivno sada je podignuto do razine plemenite znanosti i postalo je subjektom političke mode, područjem rada različitih gurua, stručnjaka i TV dadilja.

Kao roditelji smo stariji i imamo mnogo manje vremena nego ikada prije, a istovremeno je postotak samohranih roditelja najveći u povijesti. Naša domišljata djeca uspješno su naučila kako za svoju korist manipulirati svojim umornim, prezaposlenim ili rastavljenim roditeljima, te su sada razmažena na načine koji se protežu izvan vlasništva i granica obiteljskog doma. Zato trebamo početi postavljati neka izravna pitanja: zašto je prinuda zamijenjena politički korektnim alternativama nagovaranjem i pregovaranjem koja se smatraju „pravim“ pristupom za oblikovanje ponašanja naše djece. Skriva li se roditeljska krivnja iza trenda prema kojem roditelji svoje „Ne“ izgovaraju s prizvukom isprike u glasu?

Razmaženost sve jače djeluje na svim društvenim područjima, od učionice do radnog mjesta, do ulica, kaznenih sudova i rehabilitacijskih klinika.

Smrt vanjskog roditelja

Erozija roditeljskog utjecaja također je uzrokovana različitim vanjskim mjerama koje navodno trebaju zaštititi našu djecu, a koje često nama,

roditeljima samo oduzimaju moć i trenutno postižu upravo suprotno. Moramo si postaviti još neka izravna pitanja. Na primjer, kako je i tko potkopao sposobnost roditelja, učitelja, liječnika i policije u pružanju pomoći našoj djeci kako bi postala odrasle osobe sposobne za život u društvu? I je li zakoni koji kriminaliziraju nas koji se usudimo pljusnuti dijete zapravo potkopavaju naš autoritet? Roditelj može biti optužen za napad ako je, držeći je za ruku, sprječavao svoju maloljetnu kćer da ode van voditi ljubav s oženjenim muškarcem. Zakon o zaštiti podataka često roditeljima onemogućuje da s obiteljskim liječnikom razgovaraju o važnim pitanjima vezanim za mentalno ili fizičko zdravlje svoje djece. Zakon o djeci, Obiteljski zakon i Agencija za zaštitu djece pridonijeli su tome da je roditeljski autoritet rastavljenog oca oslabljen, i to u vrijeme kada djeca očajnički trebaju autoritetne i odgovorne očeve. Posao roditelja ne prestaje i ne počinje na roditeljskom pragu. U civiliziranom društvu taj posao obuhvaća širu društvenu zajednicu. Nekada davno i bez rasprave se podrazumijevalo da susjedi, učitelji, čak i stranci imaju pravo baviti se našom djecom. Taj običaj gotovo je u potpunosti nestao. Roditelji brbljave djece često pozivaju na red njihove učitelje, a novo istraživanje Generalne skupštine učitelja pokazalo je da četvero od desetero učitelja napušta profesiju unutar dvije godine⁵, a stranci mogu biti pretučeni ili ih policija može privesti ako pokušaju uspostaviti kontrolu nad buntovnom djecom, čak i ako ta djeca čine kazneno djelo.

Ako mi svojim životnim uvjetima dajemo počast tako što ih nazivamo „društvo“, sada moramo ponovno stvoriti stanje zajedničkog roditeljstva u najširem smislu riječi, tako će svima nama, a posebno našoj djeci biti lakše. Ovaj proces moramo započeti vraćanjem autoriteta odraslim osobama koje su sastavni dio svijeta naše djece.